

Nr 64

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa markförvärv för försvaret.

(1:a avd.)

Försvarets fastighetsfond

Kasernbyggnaders delfond

1:o) **Markförvärv för övningsfält m. m.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under kapitalbudgeten (bil. 26, punkt 7) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Markförvärv för övningsfält m. m. för budgetåret 1961/62 beräkna ett investeringsanslag av 8 800 000 kronor, har Kungl. Maj:t i propositionen nr 97 (punkt 1, s. 3—11 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 mars 1961) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett investeringsanslag av 9 500 000 kronor.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1959:115 angående vissa markförvärv för försvaret har riksdagen beslutat, att ett övnings- och skjutfält skall anskaffas för infanteriskjutskolan samt för de till Linköping och Norrköping förlagda förbanden genom utvidgning av Prästtomta skjutfält. För vissa markförvärv för armén har riksdagen efter förslag i förenämnda proposition för budgetåret 1959/60 anvisat sammanlagt 5 200 000 kronor, varav ett belopp av 3 500 000 kronor avsetts för påbörjande av en första etapp av anskaffningen av ifrågavarande fält. Vidare har riksdagen efter förslag i propositionen 1960:73 under samma anslag för budgetåret 1960/61 anvisat sammanlagt 6 600 000 kronor, varav 6 100 000 kronor avsetts för den fortsatta anskaffningen av förenämnda fält. Tillhoppa har sålunda hittills anvisats ($3\,500\,000 + 6\,100\,000 =$) 9 600 000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Det nya övnings- och skjutfältet avses skola omfatta, förutom det nuvarande Prästtomtafältet om cirka 800 hektar, ett område om cirka 5 200 hektar, varav cirka 2 600 hektar ingår i Gullbergs kronopark och cirka 2 600 hektar utgöres av mark i enskild ägo. Kostnaderna för anordnandet av ifrågavarande fält har enligt förenämnda proposition 1959:115 beräknats till cirka 20 miljoner kronor. Av den beräknade totalkostnaden avses

14,2 miljoner kronor för förvärv av mark och byggnader i enskild ägo, däri inbegripet ersättningar till arrendatorer, intrångsersättningar m. m. samt för bestridande av kostnader för omläggning av kraftledning, inlösen av distributionsnät, omläggning av allmän väg och uppförande av ersättningsbyggnader för skogsarbetarbostäder, som måste utrymmas. Återstoden, 5,8 miljoner kronor, hänför sig till kostnader för anordnande av läger, iordningställande av utbildningsanordningar samt anordnande av vägar m. m. inom fältet.

Försvarets fastighetsnämnd föreslog i skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 mars 1958, att vissa områden av Linköpings garnisons övningsfält skulle försäljas till Linköpings stad för 1 350 000 kronor. Nämnden förklarade att en förutsättning för områdenas avstående var att erforderlig kompensationsmark tillfördes övningsfältet. Erforderlig kompensationsmark skulle erhållas genom utvidgning av övningsfältet i söder och sydöst. Kostnaderna för utvidgningen beräknades icke överstiga köpeskillingen. Beträffande viss del av den med utvidgningen avsedda marken kunde det icke avgöras huruvida eller med vilket belopp kostnader skulle uppstå. Det belopp som vid tidpunkten i fråga bedömdes erforderligt för att täcka kostnaderna för förvärv av kompensationsmark beräknades till 900 000 kronor.

Efter förslag i propositionen 1958:140 medgav riksdagen, bland annat, att förenämnda områden av övningsfältet fick försäljas till Linköpings stad för 1 350 000 kronor.

Efter förslag i propositionen 1958:110 medgav riksdagen att ett belopp av 900 000 kronor av det för budgetåret 1958/59 anvisade investeringsanslaget till markförvärv för armén fick användas för förvärv av kompensationsmark med anledning av försäljningen till Linköpings stad. Ifrågasvarande belopp har utnyttjats för förvärv av en söder om övningsfältet belägen fastighet.

Departementschefen föreslår att under anslaget Markförvärv för övningsfält m. m., som motsvarar de tidigare anslagen Vissa markförvärv för armén, Vissa markförvärv för marinen och Vissa markförvärv för flygvapnet, för budgetåret 1961/62 anvisas sammanlagt 9 500 000 kronor. Av dessa medel avses 4 600 000 kronor för den fortsatta anskaffningen av övnings- och skjutfält för infanteriets stridsskola genom utvidgning av Prästtomta skjutfält. För utvidgning av Kråks pansarskjutfält, vilket främst utnyttjas av Skaraborgs pansarregemente, erfordras 800 000 kronor. Vidare erfordras 650 000 kronor för förvärv av mark för Linköpings garnison och 450 000 kronor för förvärv av mark för Bohusläns regemente. För markförvärv för bombfällnings- och skjutplatser för flygvapnet avses 1 000 000 kronor samt för oförutsedda utgifter för markförvärv likaledes 1 000 000 kronor. Slutligen avses 1 000 000 kronor för markförvärv för flygfältsarbeten, vilket belopp — bland annat med hänsyn till storleken av utnyttjade belopp under det för budgetåret 1960/61 anvisade anslaget Vissa markförvärv för

flygvapnet — bör vara till fyllest för att täcka kostnaderna för erforderliga markförvärv för nästa budgetår. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma hur dessa medel skall disponeras. För närmare kännedom om de av departementschefen framställda förslagen om markförvärv torde få hänvisas till propositionen.

Departementschefen har vidare anfört följande.

»Såsom framgår av vad som förut anförts vid anmälan av fortifikationsförvaltningens förslag till markförvärv för utvidgning av Linköpings garnisons övningsfält har mark till ett värde av 1 350 000 kronor tidigare försålts från övningsfältet. Hittills har för förvärv av kompensationsmark med anledning av ifrågavarande försäljning för budgetåret 1958/59 anvisats 900 000 kronor. För dylikt förvärv återstår sålunda (1 350 000 — 900 000 =) 450 000 kronor.

Vad angår det föreslagna markförvärvet för Bohusläns regemente har detta kompensationsförvärv, såsom framgår av fortifikationsförvaltningens framställning, samband med att regementet måste avstå del av sitt handövningsfält för att möjliggöra framdragande av en genomfartsled genom Uddevalla. Fortifikationsförvaltningen har under hand uppgivit att under 1959 och 1960 försålts mark från regementets övningsområde till ett värde av 43 250 kronor. Värdet av den vägmark, som framdeles avses skola försäljas, har uppskattats till cirka 225 000 kronor. Tillhoppa kommer sålunda att inflyta cirka 270 000 kronor.

1960 års försvarskommitté har i samband med att kommittén behandlade försvarets kapitalbudget uttalat, bland annat, att det ofta förekommer att mark måste avstås för exploateringsändamål, varvid annan mark måste anskaffas såsom compensation. Statsmakterna har ansett det önskvärt att dylika markbehov tillgodoses i största möjliga utsträckning. Detta har likväl ansetts förutsätta, att medel senare ställes till förfogande för erforderligt kompensationsförvärv (prop. 1955: 185; SU 1955: 130). I den mån anslag till markförvärv inräknas i en gemensam ram bör enligt försvarskommitténs mening medel för dylika kompensationsförvärv kunna tillgodoses utanför ramen.

Med hänsyn till vad försvarskommittén sålunda uttalat synes — såsom jag inledningsvis angivit — kostnaderna för de föreslagna markförvärven för Linköpings garnisons övningsfält och för Bohusläns regementes handövningsfält intill ett belopp av (450 000 + 250 000 =) 700 000 kronor böra läggas utanför den för kapitalbudgeten angivna ramen.»

Utskottet vill erinra om att riksdagen numera godkänt i årets statsverksproposition framlagt förslag till sammanföring av arméns, marinens och flygvapnets delfonder av försvarets fastighetsfond till en gemensam delfond, benämnd Kasernbyggnaders delfond, ävensom att de under de olika delfonderna uppförda anslagen till vissa markförvärv skola sammanföras under en anslagsrubrik, Markförvärv för övningsfält m. m.

Vid sin granskning av departementschefens föreliggande förslag till markförvärv m. m. har utskottet funnit desamma motiverade. Då mot de äskade medelsanvisningarna icke heller något synes vara att erinra, tillstyrker utskottet, att ifrågavarande markförvärv komma till stånd.

Såsom departementschefen erinrat om har 1960 års försvarskommitté beträffande grunderna för utgiftsramen för det militära försvaret förutsatt, att kostnadsramen skall kunna ökas för att möjliggöra anskaffning av mark som kompensation för mark, som avstås för att tillgodose städers eller andra tätorters behov av mark för exploatering m. m. Med hänsyn härtill torde, såsom departementschefen också föreslagit, kostnaderna för de under förevarande punkt angivna markförvärven för Linköpings garnisons övningsfält och för Bohusläns regementes handövningsfält intill ett belopp av (450 000 + 250 000 =) 700 000 kronor böra läggas utanför den för kapitalbudgeten angivna ramen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Markförvärv för övningsfält m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 9 500 000 kronor.

Befästningars delfond

2:o) **Vissa markförvärv för befästningar.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 (bil. 26, punkt 20) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Vissa markförvärv för befästningar för budgetåret 1961/62 beräkna ett investeringsanslag av 3 700 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 97 (punkt 2, s. 12—14) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett investeringsanslag av 3 700 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 3 700 000 kronor. Av anslaget avses 1 500 000 kronor för ett större markförvärv för att säkra beståndet av ett komplex befästningsanläggningar på Gotland, som för närvarande är beläget på av kronan arrenderad mark. Anslaget bör vidare utnyttjas för markförvärv för vissa till utförande föreslagna befästningsanläggningar samt för oförutsedda utgifter för markförvärv för befästningar. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om hur anslagsmedlen skall disponeras för olika objekt.

Utskottet tillstyrker, att ifrågavarande markförvärv komma till stånd och har icke något att erinra mot det äskade investeringsanslaget. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om hur anslagsmedlen skola disponeras för olika objekt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vissa markförvärv för befästningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 3 700 000 kronor.

Stockholm den 18 april 1961

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Einar Persson, Ivar Johansson, Birger Andersson, fröken Andersson, herrar Thun, Bergman, Holmqvist, Per Jacobsson, Bengtson, Fritz Persson, Ragnar Bergh och Källqvist; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Malmborg, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Almgren, Ståhl, fru Lewén-Eliasson, fröken Elmén, herrar Lassinanti, Larsson i Hedenäset, Johansson i Norrköping och Heckscher.